

කාරක සභාව

- ගරු එම්.ඒ. සුමන්තිරන් මහතා (සභාපති)
- ගරු සුසන්ත පුංචිනිලමේ මහතා
- ගරු ලසන්ත අලගියවන්ත මහතා
- ගරු ඩග්ලස් දේවානන්ද මහතා
- ගරු බන්දුල ගුණවර්ධන මහතා
- ගරු මහින්දානන්ද අළුත්ගමගේ මහතා
- ගරු සුනිල් හඳුන්තෙක්ති මහතා

- ගරු ජේ.එම්. ආනන්ද කුමාරසිරි මහතා
- ගරු මාවෛ සෝ. සේනාධිරාජා මහතා
- ගරු ලක්ෂ්මන් ආනන්ද විජේමාන්න මහතා
- ගරු (පූජ්‍ය) අතුරලියේ රතන හිමි
- ගරු (වෛද්‍ය) රමේෂ් පතිරණ මහතා
- ගරු ඊ. සරවනපවන් මහතා
- ගරු අජිත් මාන්නප්පෙරුම මහතා
- ගරු මයිල්වාගනම් තිලකරාජා මහතා
- ගරු මයන්ත යස්වන්ත් දිසානායක මහතා
- ගරු මොහොමඩ් නවාචි මහතා
- ගරු (මහාචාර්ය) ආඥ මාරසිංහ මහතා
- ගරු (වෛද්‍ය) තුසිතා විජේමාන්න මහත්මිය
- ගරු විජේපාල හෙට්ටිආරච්චි මහතා

හැඳින්වීම

රාජ්‍ය අයවැය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කොට දින 4 ක් ඇතුළත අයවැය ඇස්තමේන්තු සැකසීමේදී පදනම් ලෙස භාවිතා කළ රාජ්‍ය මුදල්, මූල්‍ය හා ආර්ථික උපකල්පනයන් පිළිබඳ ඇගයීම රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාව වෙත පැවරී තිබේ. එම කර්තව්‍යය ඉෂ්ඨ කරමින් 2016 නොවැම්බර් 10 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවට 2017 අයවැය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව මෙම වාර්තාව ලේඛනය කරනු ලැබේ.

ආරම්භයේදීම මෙම කාරක සභාව මෙම තක්සේරුව සෑදීමේ ක්‍රියාවලියේදී මුහුණ දෙන ලද බාධක හා සැලකිල්ලට ගත් කරුණු සම්බන්ධයෙන් මෙසේ සනිටුහන් කරයි:

- මෙම ඇගයීම 2017 අයවැය කථාව තුළ දෙන ලද සංඛ්‍යා, 2016 නොවැම්බර් 10 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවට ලබා දෙන ලද අයවැය ඇස්තමේන්තු හා 2016 නොවැම්බර් මස 02 වැනි දින මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම කාරක සභාව වෙත සපයන ලද උපකල්පනයන් හා පැහැදිලි කිරීම් මත පදනම් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරුණි.
- කෙසේ වුවද, අයවැය කථාව සමග පාර්ලිමේන්තුවට ලබා දෙන ලද 2017 කෙටුම්පත් අයවැය ඇස්තමේන්තු හෝ අයවැය ඉදිරිපත් කිරීමේදී මෙම කාරක සභාව වෙත සපයන ලද උපකල්පනයන් හා පැහැදිලි කිරීම් ඉදිරිපත් කරන ලද යම් රේඛීය විභේදනයන් තර්කාපණය කිරීමට රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාවට නොහැකි වූ විට, මෙම කාරක සභාව මුදල් අමාත්‍යාංශය වෙතින් පැහැදිලි කිරීම් ඉල්ලීය. මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් අයවැය කථාව තුළින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද්ද හා වඩාත් නිවැරදි ලෙස සැසඳෙන 2017 කෙටුම්පත් අයවැය ඇස්තමේන්තු හා මෙම කාරක සභාව වෙත පෙර සපයන ලද උපකල්පනයන් හා පැහැදිලි කිරීම් කෙරෙහි සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වන බෙදා දැක්වීමක් සහිත සංඛ්‍යා දත්ත අඩංගු වූ ඒ 4 ප්‍රමාණයේ පිටු දෙකක් 2016 නොවැම්බර් මස 2 වැනි දින රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාව වෙත සැපයීය. මෙම නවතම සංඛ්‍යා මෙවක් පටන් “2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු” ලෙස හැඳින්වේ. (ඇමුණුම A)
- 2 වගුව මගින් පාර්ලිමේන්තුවට ලැබුණු ඇස්තමේන්තු සහ “2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු” අතර වෙනස්කම් දැක්වේ. එක් එක් අවස්ථාවේදී ලැබුණු සංඛ්‍යාවන්හි වෙනසක් ඇති බැවින්, කාරක සභාව සැමවිටම නවතම සංඛ්‍යා දත්ත කට්ටලය (“2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු”) භාවිතා කිරීමටද, ඒවා මගින් තොරතුරු නොලැබෙන තැන්හිදී කාරක සභාව පිළිවෙලින් පළමුව අයවැය කථාව වෙත සහ අනතුරුව 2017 කෙටුම්පත් අයවැය ඇස්තමේන්තු වෙත පෙරලා පැමිණීමටද උත්සාහ කර ඇත. මේ ආකාරයට මෙම කාරක සභාව නොවැම්බර් 12 වැනි දින සිට තිබෙන හොඳම දත්ත භාවිතා කරනු පිණිස සිය ඇගයීම යළි සකස් කොට ඇත.
- මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවට අයවැය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව අභියෝගාත්මක කාල පරාසයක් තුළ, එනම් දින හතරක් තුළ පිළියෙළ කෙරේ. එමෙන්ම අයවැය තුළ ඉදිරිපත් කරන ලද සංඛ්‍යාවන් සඳහා පදනම වූ “2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු” මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම කාරක සභාව වෙත ප්‍රමාදව ඉදිරිපත් කිරීම හරහා පාදක දත්ත වෙනස් වීමට භාජනය වීම මගින් එය තවදුරටත් අභියෝගයට ලක් කරන ලදී. ආනුෂංගිකව පැන නැගීමට ඉඩ ඇති කවර හෝ දෝෂ හෝ මග හැරීම්

පිළිබඳව කණස්සල්ල පළ කරනු ලැබේ. මෙම වාර්තාව ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිතා කළ යුත්තේ පාර්ලිමේන්තුව වෙත දැනුම් දීමටත්, අදාළ තොරතුරු ලබාගැනීම වැඩි දියුණු කිරීමටත් හා අයවැය ඇස්තමේන්තු සැකසීම වැඩිදියුණු කිරීමටත් ය. මෙය අවසාන හා නියත විශ්ලේෂණයක් වශයෙන් බලාපොරොත්තු විය නොහැක.

- මෙම “2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු” කාරක සභා අවස්ථාවේ විවාදය ආරම්භයට පෙර පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරන ලෙස මෙම කාරක සභාව නිර්දේශ කරයි.
- අනාගතයේදී මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් සලකනු ලබන උපකල්පන වඩාත් තාත්වික වනු ඇතැයි ද විනිවිදභාවයකින් යුතුව පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරනු ඇතැයි ද කාරක සභාව අපේක්ෂා කරයි.

කාරක සභාවේ කටයුතුවලදී පාරිශ්‍රමිකයක් නොලබා සිය කාලය හා විශේෂඥතාවය ලබා දීමට ස්වේච්ඡාවෙන් ඉදිරිපත් වූ ස්වාධීන විද්වතුන්ගේ සහාය ලැබුණි. ආචාර්ය අනිලා ඩයස් බණ්ඩාරනායක මහත්මිය, රෝස් කුරේ මහත්මිය, තේමිය හුරුල්ලේ මහතා, සරත් මායාදුන්නේ මහතා මෙන්ම ආචාර්ය නිශාන් ද මෙල් මහතා සහ එතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වෙරිටේ රිසර්ච් ආයතනය හරහා කටයුතු කරන ආර්ථික විද්‍යාඥ කණ්ඩායම ලබා දුන් අමිල සහාය හා අගනා අදහස් වෙනුවෙන් කාරක සභාව සිය නොමඳ ස්තූතිය ඒ අය වෙත පුද කර සිටී.

ඇගයීම

මෙම වාර්තාවේ සපයා ඇති තක්සේරුව කොටස් දෙකකින් දක්වා ඇත. I කොටස අයවැයෙහි ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළිබඳ ඇගයීමකි. II කොටස අයවැයෙහි වියදම් ඇස්තමේන්තු පිළිබඳ ඇගයීමකි.

කාරක සභාව සිය විශ්ලේෂණය හා තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් වූ ක්‍රමවේදය හා ප්‍රවේශය පිළිබඳව මෙම සමස්ත කරුණු සනිටුහන් කිරීමට අදහස් කරයි.

- ඇගයීමේ සාකච්ඡා කෙරෙන සියලුම සංඛ්‍යාවන් වත්මන් අගය අනුව සඳහන් කෙරේ. (විවිධ වර්ෂ සඳහා උද්ධමන ගැලපුම් සිදු කර නොමැත.)
- 2016 හා 2017 වර්ෂවල ප්‍රක්ෂේපනයන් ඇගයීමේදී, 2017 වර්ෂය සඳහා උද්ධමනය පිළිබඳ අගය 4% ක් සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය (මුළු නිමැවුම් තුළ තත්‍ය වර්ධනය) 6.3 ක් ය යන රජයේ දර්ශනය (මුළු නිමැවුම තුළ නාමික වර්ධනය) පළමු අවස්ථාවේදීම විශ්ලේෂණයේදී පිළිගෙන ඇත. වියහැකි විචල්‍යයන් පිළිබඳව වඩාත් සංවේදී විශ්ලේෂණයක් සැකසීමට කමිටුව උත්සාහ කර ඇත.
- විවිධ ආදායම් ඇස්තමේන්තු සඳහා 2017 වර්ෂය සඳහා වූ වාර්ෂික වර්ධනය සන්සන්දනය කිරීමේදී භාවිතා කරන ලද විමසුම් ලක්ෂ්‍යය වන්නේ 2009-2014 (දෙවර්ෂයම ඇතුළුව) සඳහා වූ සාමාන්‍ය වර්ධනයයි. 2015 වර්ෂය සඳහා වූ දත්ත නොසලකා ඇත.

I කොටස: අයවැයෙහි ආදායම් ඇස්තමේන්තු

2017 අයවැය තුළ රජයේ මුළු ආදායම රුපියල් බිලියන 2088 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙය 2016 සඳහා අපේක්ෂිත ආදායම ඉක්මවා 26.7% ක වැඩිවීමකි. එයට පරස්වරව, 2015-2016 දක්වා ආදායම් වැඩිවීම 9.2% ක් පමණක් විය. ආදායම් අපේක්ෂණයේ මෙම සැලකිය යුතු වැඩිවීම සාධාරණීකරණය කරනු පිණිස අයවැයෙහි ඉදිරිපත් කර ඇති උපකල්පනයන් හා ක්‍රියාමාර්ග මෙහි ඇගයීමට ලක් කෙරෙනුයේ සංරචක කොටස්වල මුළු ආදායම් ඇස්තමේන්තුකරණය විමර්ශනය කිරීමෙනි. ඇමුණුම හි වගු අංක A2 මගින් ආදායම් ඇස්තමේන්තුවට යෝජිත වෙනස්කම් වල සාරාංශයක් දැක්වේ.

වගුව 1: 2017 අයවැය කථාවේ දී ඇති ආදායම් ඇස්තමේන්තු (රුපියල් බිලියනවලින්)

	ආදායම	2015	2016	2017
	එකතුව	1509 (100%)	1648 (100%)	2088 (100%)
	බදු ආදායම	1356 (90%)	1432 (87%)	1821 (87%)
1	ආදායම් බදු	263 (17%)	236 (14%)	335 (16%)
2	භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු	804 (53%)	854 (52%)	1086 (52%)
2.1	එකතු කළ අගය මත බදු (ඉහතින්)	220 (15%)	315 (19%)	380 (18%)
2.2	නිශ්පාදන බදු (ඉහතින්)	498 (33%)	444 (27%)	575 (28%)
3	විදේශ වෙළඳාම මත බදු	289 (19%)	342 (21%)	400 (19%)
3.1	ආනයන බදු/ සෙස් බද්ද (ඉහතින්)	179 (12%)	190 (12%)	225 (11%)
3.2	වරාය හා ගුවන් සේවා බදු / විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද (ඉහතින්)	110 (7%)	152 (9%)	175 (8%)
4	බදු නොවන ආදායම්	99 7%	144 9%	189 9%
5	පළාත් සභා	54 (4%)	72 (4%)	78 (4%)

මූලාශ්‍රය: අයවැය කථාව 2017¹

¹වඩාත් ප්‍රත්‍ය සමාහාරිත මට්ටමකින් ආදායම විශ්ලේෂණය කිරීම පදනම් කර ගනු ලැබූයේ භාණ්ඩාගාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දෙන ලද A ඇමුණුමෙහි දී ඇති “2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු” මත ය.

වගුව 2: අයවැය කථාවේ සහ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ඇස්තමේන්තු වල වෙනස්කම් සහ රජයේ ආදායම සඳහා පූර්ව උපකල්පන (රුපියල් බිලියන)

අංකය		2017 කෙටුම්පත් ඇස්තමේන්තුවෙන් (වෙළුම I-II)	2017 අයවැය කථාවෙන් / 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	කෙටුම්පත් අයවැය ඇස්තමේන්තු වල වෙනස (වෙළුම I-II)
	එකතුව	1890	2088	198(10.5%)
	බදු ආදායම	1710	1821	111 (6.5%)
1	ආදායම් බදු	278	335	58 (20.5%)
2	භාණ්ඩ හා සේවා මත බද්ද	1026	1086	60 (5.8%)
2.1	එකතු කළ වටිනාකම මත බද්ද	380	380	0 (0%)
2.2	නිෂ්පාදන බදු	544	575	5.7%
3	විදේශ වෙළෙඳාම මත බදු	396	400	4 (1.0%)
3.1	ආනයන බදු සහ සෙස් බද්ද	220	225	5 (2.3%)
3.2	වරාය හා ගුවන් සේවා සහ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු	175	175	0 (0%)
4	වෙනත් බදු	114	131	7 (14.9%)
5	බදු නොවන ආදායම	180	189	9 (5%)
6	පළාත් සභා	78	78	0 (0%)

මූලාශ්‍රය : අයවැය කථාව 2017, අයවැය ඇස්තමේන්තු (කෙටුම්පත) 2017 සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු; මුදල් අමාත්‍යාංශය

සටහන: කෙටුම්පත් අයවැය ඇස්තමේන්තු සඳහා අනෙකුත් බදු ගණනය කරන ලද්දේ අපනයන බදු, මෝටර් වාහන අනුග්‍රහ බදු, විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු, දුම්කොළ බදු, විදුලිසංදේශ බදු, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු, බලපත්‍ර බදු සහ අනෙකුත් ස්ථාන වල විශේෂයෙන් සඳහන් නොවන ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මත අනෙකුත් බදු අනුවය.

1. ආදායම් බදු

ආදායම් බදු ආදායම සහ ක්‍රියාමාර්ග අයවැය තුළ අවම වශයෙන් විවිධ නිර්ණායක තුනක් යටතේ සපයා තිබේ. 1.1 ආයතනික බදු, 1.2 උපයන විට ගෙවීම් බදු, 1.3 රැඳවුම් බදු යනුවෙනි. වර්තමාන විශ්ලේෂණය තුළ මෙම එක් එක් කොටස එකින් එකට සලකා බලනු ඇත.

1.1 ආයතනික බද්ද

ආදායම් වර්ගය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	සමස්ථ ආදායමේ ප්‍රතිශතය	සාමාන්‍ය වර්ධනය 2009-2014	2016 සිට වැඩිවීම (රුපියල් බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් අනුව (රුපියල් බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලනය හේතුවෙන් (රුපියල් බිලියන)
ආයතනික බද්ද	158	8%	8.2%	48	32	16

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව.

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: 2016 පදනම් කරගෙන 14.5% කින් හෝ බිලියන 16 කින් (ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් රහිතව) බදුකරණයෙන් පසු ලාභයේ නාමික වැඩිවීම.

ක්‍රියාමාර්ග: බදුකරණයේ පහළම ස්ථරය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය සහ අපනයන 12% සිට 14% දක්වාත් කෘෂිව්‍යාපාර සහ අධ්‍යාපනය 10% සිට 14% දක්වාත්; සේවා අපනයනය 0% සිට 14% දක්වාත් සංචාරක, ඉදිකිරීම්, සෞඛ්‍ය වැනි කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය නොවන අංශය 12% සිට 28% දක්වාත් ලාභාංශ, බැඳුම්කර ආදියේ පොළී ආදායම 10% සිට 14% දක්වාත් වර්ධනය වීම. කුඩා සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක් තීරණය කරන පිරිවැටුම් සීමාව රුපියල් මිලියන 750 සිට රුපියල් මිලියන 500

දක්වා පහත වැටී තිබේ. තවදුරටත් ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ද ඇතුළත්ව බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් බදු එකතු කිරීම වැඩිදියුණු කිරීමේ බලාපොරොත්තුවක් තිබේ.

විශ්ලේෂණය

පසුගිය අත්දැකීම්: ආයතනික බදු වර්ධනයේ සාමාන්‍ය 2009 සිට 2014 දක්වා 8.2% කි. එම කාලය තුළම තථ්‍ය ආයතනික බදු ආදායම සාමාන්‍යයෙන් අයවැය ඇස්තමේන්තුවට වඩා 16.9% කින් අඩු ය. ආයතනික බදු සම්බන්ධයෙන් ගත්විට තථ්‍ය ප්‍රතිඵල හා ගැලපෙන ඇස්තමේන්තු අයවැය තුළ ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් මුදල් අමාත්‍යාංශයට අසතුටුදායක ඉතිහාසයක් තිබේ.

වර්තමාන ඇගයීම : යථා තත්ත්වය තුළ රුපියල් බිලියන 16ක වැඩිවීම මගින් පදනමේ 15% වර්ධනයක් අපේක්ෂා කරයි - මෙය කළ හැකි වන්නේ ආර්ථික වර්ධනය තුළින් ආසන්න වශයෙන් 10% ක නාමික වර්ධනයක් ළඟාකරගැනීමට අමතරව ආදායම් පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග තුළ අවම වශයෙන් 5% ක ආදායම් වර්ධනයක් ඇතිකර ගැනීමට හැකිවුවහොත් පමණි. රුපියල් බිලියන 158 ලෙස දී ඇති ඇස්තමේන්තුව ආරක්ෂාකරගත හැකි වන්නේ ඉහත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බදු අයකළහැකි පදනම වැඩි කිරීම ද ඇතුළත්ව බදු එකතු කිරීමේ උත්සාහයේ සංයුක්ත වර්ධනයන් සහ වැඩිදියුණු කරන ලද පරිපාලන හැකියාවන් තුළින් බදු එකතු කිරීමේ පදනම වැඩිකිරීමටත් අවස්ථාව ලබා දීමෙනි. බලාපොරොත්තු වූ පරිදි ආයතනික බදු සමස්ථයක් වශයෙන් 44% කින් වැඩිකිරීමට නම් මෙම කොටස් දෙකම 15%කින් පමණ වැඩි කිරීමට සිදුවේ.

නිරීක්ෂණ

- ආයතනික ආදායම් බදු එකතුවේ සමස්ථ 44%ක වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කිරීම මේ සමානම ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග අත්හදා බලන ලද පසුගිය අත්දැකීම් පදනම ව ගත් කල අධි-අපේක්ෂාකාරීය.
- බදු එකතු කිරීමේ පදනම සාර්ථක ලෙස 15%කින් පමණ වැඩිවීම සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු පරිපාලනමය කාර්යක්ෂමතා අවදානමක් තිබේ. අයවැය තුළින් සකස් කොට ඇති ක්‍රියාමාර්ග හරහා 15%කට වැඩි ප්‍රමාණයකින් බදු අයකළ හැකි පදනම වැඩිකළේ වුවද එම පදනමේ සමස්ථ වර්ධනය පරිපාලනමය වශයෙන් ග්‍රහණය කරගැනීමේදී ඒ හා සමාන අවදානමක් තිබේ.
- අවදානම් සහ විෂමතාවන් සඳහා ඉඩ සැලසීම පිණිස ඇස්තමේන්තු රුපියල් බිලියන 26 කින් පහළට සංශෝධනය කිරීම තුළින් වඩාත් සාක්ෂාත් කරගත හැකි ඇස්තමේන්තුවක් තහවුරු කරනු ඇති බව අපගේ විශ්වාසයයි. මෙය එළඹෙන වසර තුළදී ආයතනික බදු එකතුව 20%කට වැඩි ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය කිරීමේ සර්වශුභවාදී ඇස්තමේන්තුවක් තවමත් දායාද කරන අතර එය 2009 – 2014 දක්වා 6.8% ක සාමාන්‍යය මෙන් තුන් ගුණයක වැඩිවීමකි.
- මෙම ලැයිස්තුගත විෂය සම්බන්ධයෙන් අයවැය පුරෝකථන කිරීමේදී මුදල් අමාත්‍යාංශය අසතුටුදායක වාර්තා තබා ඇති බව අපි සටහන් කර සිටිමු.

1.2 උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද

ආදායම් වර්ගය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	සමස්ථ ආදායමේ ප්‍රතිශතය	2009-2014 වර්ධනය (කාල සීමාව තුළ සාමාන්‍යය)	2016 සිට වැඩිවීම (රුපියල් බිලියන)	ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් හේතුවෙන් (රුපියල් බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලන හේතුවෙන් (රුපියල් බිලියන)
උපයන විට ගෙවීම්	51	3%	8.3%	19	2.5	16.5

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව.

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන : ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග නිසා උපයන විට ගෙවීම් බද්ද රුපියල් බිලියන 2.5 කින් පමණක් වැඩි කිරීමට අයවැයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ. එනම් සියළුම වර්ධනයන් පාහේ (බිලියන 19 න් බිලියන 16.5 ක්) ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග වලට වඩා ආදායමේ සාමාන්‍ය වර්ධනයෙන් සහ වඩා යහපත් බදු පරිපාලනයකින් අත්කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ක්‍රියාමාර්ග : උපරිම බදු 16% සිට 24% දක්වා වැඩි විය. බදු සීමාව වසරකට රුපියල් 750,000 සිට රුපියල් 1,200,000 දක්වා වැඩි විය. බදු නිදහස් සීමාව ඉක්මවන ඉපයීම් වාර්ෂිකව රුපියල් 600,000 ක සමාන පියවර සහිත එක් එක් මට්ටමේදී ප්‍රගතිශීලී අනුපාත ව්‍යුහයක් අනුව 4% සිට 24% දක්වා වූ බදුවලට යටත් වනු ඇත.

විශ්ලේෂණය

අතීත අත්දැකීම් : 2009 සිට 2014 දක්වා කාලසීමාව තුළ උපයන විට ගෙවීම් බද්දේ වර්ධනය 8.3% ක් වූ අතර වර්තමාන අපේක්ෂාව වනුයේ 59% දක්වා වර්ධනය වනු ඇති බවයි. දැනට අපේක්ෂා කොට ඇති ප්‍රමාණයෙන් උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද වර්ධනය වූ කාල සීමාවක් අතීතයේ තිබී නැත.

වත්මන් ඇගයීම : මෙම ප්‍රතිපත්ති මූලාරම්භය විසින් බදු එකතු කිරීම ඉහළ දැමීම මෙන්ම පහළ දැමීමද සිදු කරයි. වත්මන් බදු ප්‍රතිශතය වන 16%, 24% ක උපරිම සීමාව දක්වා ඉහළ දැමීම මගින් ඉහළ බදු ප්‍රමාණයක් එකතු කර ගැනීමට හැකිවන අතර වාර්ෂික මූලික බදු සීමාව රු. 750,000 සිට රු. 1,200,000 දක්වා ඉහළ දැමීම මගින් එකතු කරනු ලබන බදු ප්‍රමාණය පහළ යයි. රටේ ආදායම් බෙදියාම නිරීක්ෂණය කිරීමේදී ඉහළ ආදායම් ලබන කාණ්ඩයට වඩා පහළ ආදායම් ලබන කාණ්ඩය ඉහළයාම හේතුවෙන් බදු ගෙවීමට සිදුවන පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව පහළ අගයක් ගන්නා අතර මූලික බදු සීමාව ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් මෙම වෙනස ඇතිවී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, රජය විසින් ගෙන ඇති ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ප්‍රකාරව රු. බිලියන 2.5ක වැඩිවීමක් සිදු වෙතැයි අයවැය අපේක්ෂා කරයි.

බදු ඉහළ දැමීම පිළිබඳ අතීත ප්‍රවණතා සහ වත්මන් උපකල්පනයක් මඟින් 15% ක පරාසයක බදු ඉහළ යාමක් අපේක්ෂා කරයි. ප්‍රතිපත්තිමය මූලාරම්භයක් හරහා අපේක්ෂිත ආදායම ඉහළයාම ඇති කරනු ඇතැයි යන උපකල්පනය පිළිගනු ලැබුවද (මේ සම්බන්ධයෙන් වන කරුණු තහවුරු කිරීම් සහ උපකල්පනයන් රාජ්‍ය මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාව වෙත ලබාදී නොමැත) අයවැය මඟින් අපේක්ෂිත 59%ක ඉහළයාම වෙනුවෙන් ලබාගත හැක්කේ 25%ක වර්ධනයක්ය.

නිරීක්ෂණයන්

- අයවැය ක්‍රියාකාරකම් සහ අතීත අත්දැකීම් මත පදනම්ව වටහාගත හැකි කරුණ වන්නේ උපයන විට ගෙවීම් බදු එකතුවේ 59% ක සමස්ථ වර්ධනය උපකල්පනයන් හා අපේක්ෂාවන්ගෙන් බොහෝ ඇත බවයි.
- ගලපන ලද උපකල්පනයන්ට අනුකූල වන පරිදි ඇස්තමේන්තු රු.බිලියන 12කින් පහත පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු යැයි අප යෝජනා කර සිටිමු. මේ හරහාද උපයන විට ගෙවීම් බදු එකතුව 22.5% කින් එනම් 2009 – 2014 කාලසීමාවට වඩා 8.3% කින් ඉහළ යනු ඇත.

1.3 රඳවා ගැනීමේ බද්ද

ආදායම් වර්ගය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු (රුපියල් බිලියන)	මුළු ආදායමේ ප්‍රතිශතය	2009-2014 වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේද සාමාන්‍යය)	2016 සිට වර්ධනය (රුපියල් බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්වීම් හේතුවෙන් (රුපියල් බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලනය හේතුවෙන් (රුපියල් බිලියන)
රඳවා ගැනීමේ බද්ද	84 ²	4%	14.9%	16	26	-

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

සටහන: පොලිය මත බදු සඳහා වන දත්ත ආදායම් අනුව වර්ග කොට දක්වා නොතිබුණි.

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පනයන්: රඳවා ගැනීමේ බද්ද ඉහළ දැමීම හරහා ලැබෙන ආදායම ආයතනික ආදායම් බදු සහ පොලී ආදායම මත බදු යන ශීර්ෂ දෙක යටතේම දක්වා ඇත. රඳවා ගැනීමේ බද්ද හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් හේතුවෙන් රු. බිලියන 26 ක අතිරේක ආදායමක් ලබා ගත හැකි වන බව

² 2017 වර්ෂය සඳහා වන රුපියල් බිලියන 84 ක ඇස්තමේන්තු 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තුවල “පොලී ආදායම මත බදු” යන වැය ශීර්ෂය ලෙස දක්වා ඇත.

අයවැය කථාව මඟින් ඇස්තමේන්තු කොට ඇති අතර 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු වල දැක්වෙන පරිදි පොළී ආදායම මත බදු ඉහලදැමීම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත ආදායම රු.බිලියන 16 කි.මෙම වෙනස/ විෂමතාවය පාර්ලිමේන්තුවට පැහැදිලි කොට දිය යුතුය.

ක්‍රියාමාර්ග: පුද්ගල තැන්පතු ආදායමෙන් ලබන ආදායම මත අයකරන රඳවා ගැනීමේ බද්ද 2.5% සිට 5% දක්වා ඉහල දමා ඇත.මසකට රු. 50.000 කට වැඩි නිශ්චිත ගාස්තු මත අයකරනු ලබන රඳවා ගැනීමේ බද්ද 5% දක්වා ඉහල දමා ඇත. එසේම රජයේ සුරැකුම් සහ ආයතනික ණය සුරැකුම් මත අය කරනු ලබන රඳවා ගැනීමේ බද්ද 10% සිට 14% දක්වා ඉහල දමා ඇත.

විශ්ලේෂණය

2009-2014 කාල සීමාව තුළ රඳවා ගැනීමේ බදු සාමාන්‍ය වර්ධනය 15% කි. 2017 වසරේ ඇස්තමේන්තුගත රඳවා ගැනීමේ බදු වර්ධනය 24% කි. මෙම ඉහළ ඇස්තමේන්තුව යතාර්ථයක් බවට පත්කර ගැනීමට ඉවහල් වන කරුණු කිහිපයක් තිබේ; තැන්පතු මත රඳවා ගැනීමේ බදු ප්‍රතිශතය ඉහළ දැමීම (100% වර්ධනය); රඳවා ගැනීමේ බදු ව්‍යතිරේකයන් ඉවත් කිරීම සඳහා වන අතිරේක ක්‍රමවේදය; 10% ක් පමණ දක්වා සාමාන්‍ය පදනම පුළුල් වීම; 2016 ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේ ඉහල පොළී අනුපාතිකයයි.

නිරීක්ෂණ

දක්වා ඇති උපකල්පන සහ ක්‍රියාකාරකම් හරහා 24% ක රඳවා ගැනීමේ බදු වර්ධනය යතාර්ථයක් බවට පත් කොට ගත හැකිය.

2. දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු

2.1 එකතු කළ අගය මත බදු

ආදායම් වර්ගය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	මුළු ආදායම් ප්‍රතිශතය	2009 – 2014 වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේදය)	2016 සිට වර්ධනය (රු. බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්වීම් හේතුවෙන් (රු. බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලනය හේතුවෙන් (රු. බිලියන)
එකතු කළ අගය මත බද්ද	380	18%	3.5%	65	45	20

මූලාශ්‍රය ; ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පනයන්: 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු ප්‍රකාරව 2016 එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම වූ රු. බිලියන 315, 2017 වසරේදී රු බිලියන 380 දක්වා එනම් රු. බිලියන 65 කින් ඉහළ යනු ඇත.³

³ 2016 අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පත් 2016 (වෙළුම I-II) එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 270

ක්‍රියාමාර්ග: එකතු කළ අගය මත බදු සම්බන්ධයෙන් සංශෝධනයන් අයවැය තුළ නොමැති අතර සංශෝධනය සිදුවූයේ අයවැයට දින කිහිපයකට පෙරදීය. ඒ අනුව එය කලින් තිබූ 11% වෙනුවට 15% දක්වා ඉහළ ගිය අතර අවම අගය සීමාව රු . මිලියන 3.75 සිට (කාර්තුවකට) රු. මිලියන 3 දක්වා පහළ දමන ලදී. මත්පැන්, දුම්වැටි සහ කිරිපිටි ආදිය මත තිබූ ව්‍යාතිරේකයන්ද ඉවත් කරන ලදී.

විශ්ලේෂණය

2015 වසරේදී සහ 2016 වසරේ වැඩි කාලසීමාවක් තුළ දුම්වැටි ආදි ඉහළ වටිනාකම් සහිත විකුණුම් සඳහා වන එකතු කළ අගය මත බදු ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් පසුගිය වසර කිහිපය තුළ එකතු කළ අගය මත බදු ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදය සංකීර්ණ විය. 2017 වර්ෂය සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම 20% කින් ඉහළ දැමීම ගණනය කරනු ලැබුවේ 2015 – 2016 කාලසීමාව තුළ එය 40% කට ඉහළ අගයකින් ඉහළ යනු ඇති බවට වන අනාවැකිය මත පදනම්වය. ඒ අනුව 2017 වර්ෂය සඳහා උපකල්පනය කොට ඇති එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම 2015දී ඇස්තමේන්තුගත එකතුවට වඩා 75% කින් පමණ ඉහළය. දුම්වැටි වැනි ඉහළ වටිනාකම් භාණ්ඩ මත පසුගිය වසර දෙක තුළ බදු ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් සුරාබදු හරහා ඉහළ ආදායමක් උපයා ගැනීම අවශ්‍යතාවයක් බවට පත්විය. අවසන් ඇස්තමේන්තු සඳහා වන සාධාරණීකරණය එකතු කළ අගය මත බදු 37% කින් ඉහළ දැමීමේ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාවලිය විසින් සපයන අතර 2016 පළමු මාස 09 තුළ මාසික එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම 11% ක අනුපාතය මත සාමාන්‍යයෙන් රු. බිලියන 21.7ක් විය. මෙම අනුපාතය 15% දක්වා ඉහළ දැමුවහොත් ඒ හරහා 2016 වසරේදී රු. බිලියන 355 ක බදු ආදායමක් ලැබෙනු ඇත. එකතු කළ අගය මත බදු වලින් 60%ක් දේශීය ආර්ථිකයෙන් ලැබෙන අතර එය 10%ක සාමාන්‍ය වේගයකින් ඉහළ යනු ඇති බවත් ඉතිරි 40% ආනයනයන්ගෙන් එනු ඇති බවත් එය නොවෙනස්ව පවතිනු ඇති බවත් පුරෝකථනය කොට ඇත. මෙම ගණනය කිරීම් හරහා දැනටමත් රු. බිලියන 375ක එකතු කළ අගය මත බදු ආදායමක් ලැබේ. එබැවින් බදු ව්‍යාතිරේකයන් ඉවත් කල පසු, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම අපේක්ෂිත රු. බිලියන 380 ඉක්මවනු ඇති අතර, බදු එකතු කිරීම සහ පරිපාලනය කාර්යක්ෂම වනු ඇති බවටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

සමස්ථ නිරීක්ෂණ

බැලූ බැල්මට, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම් වර්ධනය පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් (2015දී 75% ක වර්ධනයක්) ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී. කෙසේ වෙතත්, 2016 පළමු කාර්තු තුන තුළ එකතු කරන ලද බදු ආදායම සහ අනුපාතයන් සහ යෝග්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගත් කළ, මෙම ඉහළ යාම රජයේ උපකල්පනයන් සහ ප්‍රතිපත්තිමය තත්ත්වය මත යතාර්ථවාදී වනවා පමණක් නොව රු. බිලියන 10කින් පමණ අඩුවෙන් තක්සේරු වනවා ඇත.

2.2 නිෂ්පාදන බදු

ආදායම් වර්ගය	2017 අයවැය	මුළු ආදායම් ප්‍රතිශතය	2009 – 2014 දක්වා වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේද සාමාන්‍ය)	2016 සිට වර්ධනය (රු. බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්වීම් හේතුවෙන් (රු. බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලනය හේතුවෙන් (රු. බිලියන)
නිෂ්පාදන බදු	575	28%	19%	131		
මෝටර් රථ	230	11%	9%	50	14	36
මද්‍යසාර	180	9%	18%	50	8.5	41.5
දුම්වැටි	105	5%	8%	20		
පෙට්‍රෝලියම්	55	3%	9%	10		

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන : නිෂ්පාදන බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 575 දක්වා රුපියල් බිලියන 131 කින් ඉහළ යනු ඇතැයි අයවැයෙන් ඇස්තමේන්තු කර තිබේ.(29% ක වර්ධනයකි)⁴ අයවැය කටාවෙහි ඇස්තමේන්තු කර ඇති වැඩිවීම පදනම්ව ඇත්තේ මෝටර් රථ හා මද්‍යසාර යන දෙකින් රුපියල් බිලියන 50 ක වැඩිවීම, දුම්කොළ වලින් රුපියල් බිලියන 30ක වැඩිවීම සහ පෙට්‍රෝලියම් වලින් රුපියල් බිලියන 10 ක වැඩිවීම මතය.

ක්‍රියාමාර්ග: මද්‍යසාර සහ දුම්කොළ පිළිබඳ උපකල්පන පදනම්ව ඇත්තේ අයවැය දක්වා වූ කාලසීමාව තුළ නිෂ්පාදන බදු අනුපාත සහ ආනයනික එතනෝල් (සුරා බදු ආදායම ලෙස රුපියල් බිලියන 8.5 ක ඵලදාවක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබයි) සහ ආශ්‍රිත ආනයනික නිමැවුම් මත නව නිෂ්පාදන බදු වැඩි කිරීම මත මේ. ඇතැම් මෝටර් රථ අපනයනයන්හි නිෂ්පාදන තීරු බදුවල අවදෝලන ප්‍රතිශෝධන,(3000 CC ට වඩා වැඩි හයිබ්‍රිඩ් වාහන, විදුලි වාහන) ඉල්ලුම ආදේශනය හරහා අඩුකරන ලද අනුපාත වෙනුවෙන් සඵලව අතිහානිපූරණය කරමින්, වැඩිවන ඉල්ලීම හරහා ආදායමෙහි රුපියල් බිලියන 14ක වැඩිවීමක් ප්‍රතිඵලය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

විශ්ලේෂණය

අතීතයේදී, රථවාහන සඳහා තීරුබදු ඉහළට පැවති විටදී, අදාලකර ගත යුතු තීරුබදු අඩුකිරීම මගින් ඉල්ලුමෙහි අතිහානිපූරණ වැඩිවීමක් ඇති වී එමගින් ආදායම ඉහළ නැංවුණි. නිශ්චිත වාහන පංතියකින්

⁴ එම රුපියල් බිලියන 80 ක ආදායම වැඩිවීම රථවාහන නිෂ්පාදන බද්ද රුපියල් බිලියන 40ක් ද, මත්පැන් මගින් රුපියල් බිලියන 25ක් ද, දුම්කොළ මගින් රුපියල් බිලියන 10ක් හා බනිපතෙල් මගින් රුපියල් බිලියන 5 ක් ද වශයෙන් එකතුවන්නකි.

2017 සඳහා රජය එම තත්වය අපේක්ෂා කර තිබේ. වාහන ආනයන තීරුබදු ගාස්තු ආදායම් වැඩිවීම පිළිබඳ අයවැය කථාව, නිෂ්පාදන බදු ආදායමේ රුපියල් බිලියන 36ක ශේෂ ඉහල යාමක් ඇති කරමින් වාහන ආනයනයේ සමස්ත වර්ධනයක්ද උපකල්පනය කරයි. මෝටර් රථ වාහන ආනයනයේ ආදායම වැඩිවීම පිළිබඳ මෙම අපේක්ෂා ඇගයීමේදී විශ්ලේෂණාත්මක ප්‍රතිඵලයක් කිහිපයක් තිබේ.

- මෝටර් රථ ආනයනය 2015 වසරේදී සුවිශේෂී ඉහල වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර (රුපියල් බිලියන 223ක නිෂ්පාදන බදු ආදායමක් ඇති කරමින්), ඒ අනුව 2016 (පළමු මාස 10) වාහන ආනයන වර්ධනය 2014 වසර (මාස 10) සමඟ සැසඳීම, ශක්තිමත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් , 2016 වසරේදී 24% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. වාහන සඳහා ඉල්ලුම වැඩිවීම සිදුවනුයේ වක්‍රයක් ලෙස බැවින් (ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම්වලට ප්‍රතිචාර දක්වමින්) පසුගිය වසර දෙක පුරා පැවැති මෙම වර්ධනය 2017 දී පවත්වා ගත වේ යැයි අපේක්ෂා කළ නොහැකිය.
- වාහන කල්බදු හා වාහන ණය සඳහා පවතින ණය ප්‍රමාණයේ අඩුවීමක් ඇති කරමින්, රථවාහන සඳහා වටිනාකමට ණය අනුපාතය 50% දක්වා (70% සිට) අඩු කිරීමට අයවැය යෝජනා කරයි. ඉහළ ණය සංවේදීතා නිපැයුමක් වන වාහන සඳහා මෙමගින් අවශ්‍යයෙන්ම අඩු ඉල්ලුමක් ඇති කරනු ඇත. තවද, 2017 වසර තුළ රථ වාහන සඳහා පවතින ඉල්ලුම අඩු කරමින්, ඉහළ පොලී අනුපාත 2017 දී ද දිගටම පවතිනු ඇත.

ඉහළ යමින් පවතින ආදායම හා අභිලාෂයන් මධ්‍යයේ වුවද, මෙම සාධක වලින් අදහස් වනුයේ ඉල්ලුම අඩු වීම සිදුවිය හැකි බව සහ 2017 වසරේදී අපනයන නිෂ්පාදන බදු 2016 ට සමාන විය හැකි බවත්ය.

බියර් මත බදු 5% කින් ඉහළ නැංවීමත් සමඟ 2016 අගෝස්තු මාසයේදී මද්‍යසාර මත නිෂ්පාදන තීරුබදු සුළු වශයෙන් ඉහළ දැමීමක් සිදුවිය. කෙසේ වෙතත්, මද්‍යසාර වලින් ලැබෙන නිෂ්පාදන බදු ආදායම සඳහා ඇස්තමේන්තුව, 2017 අයවැයෙන් හඳුන්වා දුන් එතනෝල් මත නිෂ්පාදන බදු ඉහළ දැමීමෙන් අපේක්ෂිත අතිරේක ආදායමට වඩා 32% කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි ප්‍රක්ෂේපණය කර ඇත. නිෂ්පාදන බදු වල සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධන අනුපාතය 18% කි. (2014 ඔක්තෝබර් සහ 2015 ඔක්තෝබර් / නොවැම්බර් මාස වලදී සිදුකල බදු සංශෝධන හේතුවෙන් 2015 දී සිදුවූ 52% ක වර්ධනයද ඇතුළුව)

විකල්පයක් වශයෙන්, නව නිෂ්පාදන බදු වලින් රුපියල් බිලියන 8.5 ක ආදායම් ඉහළ යාම සමඟ මද්‍යසාර මත නිෂ්පාදන බදු 15%කින් ඉහළ නැංවීමට විධිවිධාන සැලැස්වීමෙන් 2016 පැවති රු. බිලියන 130 සිට 2017 දී රු. බිලියන 158දක්වා වර්ධනයක් ඇති කරනු ඇත.

නිරීක්ෂණ

- 2017 දී වාහන ආනයනය අඛණ්ඩව වර්ධනය වෙමින් වැඩි ආදායමක් උත්පාදනය කරනු ඇතැයි යන උපකල්පනය, අය වැයෙන් හෙළිදරව් කර ඇති සහ ආර්ථික පරිසරය සහ අදාල ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණය පිණිස අන්‍යාකාරයෙන් පවතින තොරතුරු, උපකල්පන

හා ක්‍රියාමාර්ග සමඟ අනුකූල වන නමුත් වාහන වර්ග අතර අදාළ බදු අනුපාත වෙනස්කම් නිසාවෙන් ඉල්ලුම් ආදේශන ඇතිවීමේ හැකියාව තිබේ.

- එබැවින් ප්‍රකාශයට පත් නොකරන ලද ඇස්තමේන්තු වලින් අපේක්ෂිත රු. බිලියන 230 සත්‍යරූපී යැයි සැලකීමට ප්‍රමාණවත් කරුණු නොමැත. ප්‍රක්ෂේපණ විශාල ලෙස අධිතක්සේරු නොකිරීම සහතික කරනු පිණිස මෙම ගණනය කිරීම් නැවත අගයා යටත් පිරිසෙයින් 15%ක අවදෝලනය ප්‍රතිශෝධනයක් කරන ලෙස කමිටුව නිර්දේශ කරයි.
- සුරාබදු ආදායම රු. බිලියන 180 දක්වා ඉහළ නංවමින්, මද්‍යසාර සඳහා ඉහළ නැංවෙන ඉල්ලුමේ 32% ක වර්ධනය වේ යැයි යන උපකල්පනය, අතීත දත්ත හා සපයා ඇති තොරතුරු හා ක්‍රියාමාර්ග අනුව සාධාරණීකරණය කිරීම දුෂ්කර වේ. ප්‍රක්ෂේපණ විශාල ලෙස අධිතක්සේරු නොකිරීම සහතික කරනු පිණිස, මෙහිදීද මෙම ගණනය කිරීම් නැවත අගයා යටත් පිරිසෙයින් 15%ක අවදෝලනය ප්‍රතිශෝධනයක් කරන ලෙස කමිටුව නිර්දේශ කරයි.
- 2017 දී ආදායම අධීක්ෂණය කොට නිෂ්පාදන බදු අනුපාත ක්‍රමානුකූලව ගලපනු ලැබුවහොත් දුම්වැටි සඳහා වන ආදායම් ඇස්තමේන්තුව (රු. බිලියන 105ක්) සත්‍ය රූපී වනු ඇත. පෙට්‍රෝලියම් සඳහා වන ඇස්තමේන්තුද (රු. බිලියන 55 ක්) උපකල්පන හා පවතින තොරතුරු හා අනුකූල වේ.
- මෙම නිරීක්ෂණ මුළු නිෂ්පාදන බදු රු. බිලියන 515 පමණ දක්වා අවදෝලනය ප්‍රතිශෝධනය වීමක් ගම්‍ය කරයි. එය අය වැය කථාවේ ඉදිරිපත් කරනු ලැබ ඇති රු. බිලියන 575 ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පවතී.

3 විදේශ වෙළඳාම මත බදු

3.1 ආනයන මත බදු

ආදායම් වර්ගය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	මුළු ආදායමේ ප්‍රතිශතය	2009-2014 වර්ධනය (කාල සීමා සාමාන්‍යය)	2016 සිට වැඩිවීම (රු. බිලියන)	ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් වලට ආරෝපණය කරන ලද (රු. බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩා යහපත් පරිපාලනයට ආරෝපණය කරන ලද (රු.බිලියන)
ආනයන බද්ද / සෙස්	225	11%	5.8%	35	0	35

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව 2015 සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන : රු. බිලියන 225ක් උත්පාදනය කරමින් ආනයන බදු සහ සෙස් බදු ආදායම 18% කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අයවැය අපේක්ෂා කරයි. 2016 වසරේ සහභාචී වර්ධනය 6% කි. ආදායම් වර්ධන

උපකල්පනය 2017 වසරේ 7%ක ආනයන වර්ධනය මත පාදක කරගෙන තිබෙන නමුත් 2016 පළමු මාස 7 තුළදී 3% කින් සංකෝචනය වී තිබේ.

ක්‍රියාමාර්ග : ආනයන බදු වල සැලකිය යුතු වෙනසක් නොමැති අතර සෙස් ගාස්තු ක්‍රමිකව ඉවත් කිරීමට රජය සැලසුම් කරයි. භාණ්ඩ 100ක් මත සෙස් බද්ද ඉවත් කිරීමට මුදල් අමාත්‍යවරයා යෝජනා කළේය.

විශ්ලේෂණය

2017 වසරේදී ආනයන අඩු මට්ටමක පැවතීමට ඉඩ ඇති බව 2017 දීත් දිගටම පැවතීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන ඉහළ පොලී අනුපාතය මගින් වර්ධනය හීන කරනු ලබන බවත් ආර්ථික පරිසරය පෙන්නුම් කරයි. මූල්‍ය කොන්දේසි දැඩිවන අතර ආර්ථික මූලධර්ම ප්‍රකාරව සාමාන්‍ය අනුපාතයන්ට විනිමය අනුපාත අවප්‍රමාණය වීම අපේක්ෂා කළ හැකිය. මන්දෝත්සාහී ගෝලීය ඉල්ලුම් තත්වයන් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී ගෝලීයව භාණ්ඩ මිල මධ්‍යස්ථව පැවතීමට ඉඩ ඇත.

අනුපාත වෙනස්කම් සහ අදාළ කර ගැනීම ප්‍රකාරව, ආනයන බද්දේ සහ සෙස් ආදායමේ ද්‍රව්‍යමය වැඩිවීමක් අපේක්ෂා කිරීමට හේතු සපයා නොමැත. වැඩිදියුණු කළ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග මත පාදකව අපනයන බද්දේ සහ සෙස් වර්ධනයේ ප්‍රතිශෝධන උපකල්පනය 5% ක් වනු ඇත. රු. බිලියන 200 ක ප්‍රතිශෝධන ආදායම් ඇස්තමේන්තුවක් මෙහි ප්‍රතිඵලය වනු ඇත.

නිරීක්ෂණ

ආනයන තීරු බදු වල සහ සෙස් බද්දේ අපේක්ෂිත වර්ධනය, රැස් කිරීම වැඩිදියුණු කරන්නාවූ පරිපාලනමය ක්‍රියාමාර්ගවල වැඩිදියුණුව මත රඳා පවතී. භාණ්ඩ 100ක් මත යෝජිත සෙස් බද්ද අඩු කිරීම වර්ෂය තුළදී ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබුවහොත් සෙස් බද්ද වෙනත් ආදායම මෙම ඇස්තමේන්තුවට වඩා අඩු වීමට ඉඩ ඇත. විශ්ලේෂණය මත පදනම්ව, ඇස්තමේන්තුගත ආදායම අවම වශයෙන් බිලියන 25 කින් අඩු කිරීම ඥානාන්විත වනු ඇත.

3.2 වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බද්ද සහ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද

ආදායම් වර්ගය	2017 අය වැය	මුළු ආදායමන් ප්‍රතිශතය	2009-2014 වර්ධනය (කාල-පරිච්ඡේදය තුළ සාමාන්‍යය)	2016 සිට වැඩි වීම (රු.බිලියන)	ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් වලට ආරෝපණය කෙරෙන ප්‍රමාණය(රු.බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනයට හා වඩා යහපත් පරිපාලනයට ආරෝපණය කෙරෙන ප්‍රමාණය (රු.බිලියන)
වරාය සහ ගුවන් තොටු-පල බද්ද / විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද	175	8%	16%	23	5	18

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාව, අයවැය කථාව 2017, අයවැය ඇස්තමේන්තු (කෙටුම්පත) 2017 (වෙළුම් I-III)

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වෙනත් ආදායමේ ශ්‍රී ලංකා රු.බිලියන 5 ක වැඩිවීමක් (සිනි ආනයන මත විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වැඩි වීම හේතුවෙන්) ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකා රු.බිලියන 175ක ආදායමක් ලබාදෙන පරිදි වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බදු ආදායමේ 15%ක වර්ධනයක් මෙම අයවැය උපකල්පනය කරයි.

ක්‍රියාමාර්ග: වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බදු අනුපාතිකයෙහි හෝ අදාළ කිරීමේ කිසිදු මූර්ත වෙනස්කමක් නොමැති හෙයින් මෙම අයිතමය වෙනත් ආදායම් වර්ධනය ආනයන වල වැඩිවීම සඳහා ආදායම් වර්ධනය සිතියම්ගත කිරීම හා ආදායම් ප්‍රවණතා පිළිබිඹු කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

විශ්ලේෂණය

3.1 වගන්තියේදී සාකච්ඡා කරන ලද පරිදි, ආර්ථික පරිසරය ආනයන වල කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් සඳහා හිතකාමී නොවනු ඇති අතර 2017 දී ආනයන 2016 මට්ටමට වඩා සැලකිය යුතු ආකාරයෙන් වර්ධනය නොවනු ඇත.

2017 වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බද්දෙන් සහ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දෙන් ලබන ආදායම ශ්‍රී ලංකා රු.බිලියන 160 දක්වා වැඩිවීමට මහ පාදන්නා වූ වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බද්දේ වර්ධනය සඳහා සංශෝධිත උපකල්පනය 5% ක් වනු ඇත.

නිරීක්ෂණ

2017 දී බාහිර අංශය සහ විශේෂයෙන්ම ආනයන වල මධ්‍යස්ථ වර්ධනය පිළිබඳව විශ්ලේෂණය සැලකූ කළ, වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බද්දේ 15%ක වර්ධනය අධි ඇස්තමේන්තුවක් වීමේ හැකියාව ඇත. 2017 දී ආනයන වල වර්ධනය සමතල වේය යන උපකල්පනය මත, වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ බද්දෙන් ආදායම වැඩි කර ගැනීම පරිපාලනමය වැඩිදියුණු කිරීම් මගින් සිදු කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇත. විශ්ලේෂණය මත පදනම්ව, ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් අවම වශයෙන් බිලියන 10 ක් අඩු කිරීම ඥානාන්විත වනු ඇත.

II කොටස: අයවැය තුළ වියදම් ඇස්තමේන්තු

ආදායම් ඇස්තමේන්තු සම්බන්ධයෙන් මෙන්, අයවැය තුළ පාර්ලිමේන්තුවට සහ මෙම කාරක සභාවට ඉදිරිපත් කරන ලද විවිධ සංඛ්‍යා වල සැලකිය යුතු විචලනයන් තිබිණි. නිරීක්ෂණය කරන ලද ඇතැම් වෙනස්කම් 4 සහ 5 වගු වල දක්වා ඇත. 2016 ට සාපේක්ෂව වියදම ඉහළ යෑම් 3 වැනි වගුවෙන් දැක්වෙන අතර පසු ගිය වර්ෂ හා සාමාන්‍යයන් මත පදනම්ව මෙම වෙනස්කම් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් 6 වැනි වගුවෙන් සැපයේ. අමුණුමෙහි A3 වැනි වගුවෙන් නිශ්චිත වියදම් යෝජනා හා සම්බන්ධ වූ නිරීක්ෂණයන් මත පදනම් වූ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවලට යෝජිත ප්‍රතිශෝධනයන්හි සාරාංශයක් දැක්වේ

3 වැනි වගුව :2016 ට සාපේක්ෂව වියදම ඉහළ යෑම්

අයිතමය	නව යෝජනා හේතුවෙන් වැඩි වීම (රු.බිලියන)	මුළු වැඩිවීම(රු.බිලියන)
භාණ්ඩ හා සේවා	18.4	31
පැවරුම්	19.6	43
වැටුප් සහ වෙනත්		25
ප්‍රාග්ධන වියදම	87.8	207
එකතුව	139.9	389

මූලාශ්‍රය: 2017 අයවැය ඇස්තමේන්තු (වෙළුම් I - III) සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

නව වියදම් යෝජනා මත පදනම්ව , අයවැය තුළ පැහැදුම් ශ්‍රී ලංකා රු.බිලියන 140 කින් වැඩිවීම අපේක්ෂිතව ඇති අතර මුළු වියදම ශ්‍රී ලංකා රු.බිලියන 389 කින් වැඩිවීම අපේක්ෂිතය.

4 වැනි වගුව: අයවැය කථාව සහ රජයේ වියදම පිළිබඳ 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු අතර වෙනස් කම් (රුපියල් බිලියන)

අයිතමය	අයවැය කථාව (රු.බිලියන)	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු (රු.බිලියන)	විෂමතාව
මුළු වියදම	2,723	2,645	78 (2.9%)
පුනරාවර්තන (ඉහතින්)	2024	1,946	-78(4%)
ප්‍රාග්ධන (ඉහතින්)	699	697	-2 (0.2%)

මූලාශ්‍රය: 2017 අයවැය ඇස්තමේන්තු (වෙළුම් I - III) සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

5 වැනි වගුව: රජයේ වියදම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පත (වෙළුම් I-II) සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු අතර වෙනස (ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බිලියන)

අයිතමය	අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පත (වෙළුම් I-II) (රුපියල් බිලියන)	භාණ්ඩාගාර ඇස්තමේන්තු (රුපියල් බිලියන)	වෙනස
මුළු වියදම	2534	2645	-111 (4.3%)
පුනරාවර්තන(ඉහතින්)	1922	1946	-24 (1.2%)
ප්‍රාග්ධන (ඉහතින්)	611	697	-86 (14%)

මූලාශ්‍රය:- අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පත(වෙළුම් I-II) සහ 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු

සටහන : 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු සහ අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පත(වෙළුම I-II) අතර වියදම වර්ගීකරණය කිරීම ස්ථාවර නොවන හෙයින් වෙනස්කම්වල වැඩිදුර කාණ්ඩ ගත කිරීමක් විශ්ලේෂණය කළ නොහැකි බව සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ.

6 වැනි වගුව: පසුගිය වර්ෂවලට සාපේක්ෂව වියදමෙහි වෙනස්කම් විශ්ලේෂණය කිරීම

	2015	2016	2017	2016 වර්ධනය	2017 වර්ධනය	2011-2015 වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේදයේ සාමාන්‍යය)	2011-2015 අනුමත ප්‍රතිශතයට සාපේක්ෂව තරා ප්‍රතිශතය (කාල පරිච්ඡේදයේ සාමාන්‍යය.)
පුනරාවර්තන වියදම	1702	1770	1946	4.0	9.9	11.9%	1.05%
භාණ්ඩ හා සේවා	184	153	184	16.8	20.3	13.1%	-1.90%
වැටුප් හා වේතන	562	590	615	5.0	4.2	13.4%	-1.75%
පොළී ගෙවීම්							
විදේශ	77	113	123	46.8	8.8	23%	49% ⁵
දේශීය	450	490	557	8.9	13/7	6.6%	-1.70%
භාණ්ඩාගාර රැකුම්පත් සඳහා වට්ටම්			130				
මාරු කිරීම්	428	424	467				
ගෘහස්ථ සුභසාධනය	198	184	209	(7.1)	13.6	22%	2.70%
විශ්‍රාම වැටුප්	156	169	182	8.3	7.7	10.7%	-2.50%
රාජ්‍ය සංස්ථා හා ආයතන	87	85	90	(2.3)	5.9	23%	1.90%
ප්‍රාග්ධන වියදම	588	490	697	(16.7)	42.2	13.6%	-3.50%
මුද්‍රිත වත්කම් අත්කර ගැනීම්	313	275	472	(12.1)	71.6	14.6%	-7.60%
ප්‍රාග්ධන මාරු කිරීම්	274	215	225	(21.5)	4.7	13.4%	-2.40%

මූලාශ්‍රය:- 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2015

4. පුනරාවර්තන වියදම

4.1 වැටුප් හා වේතන

වියදම් ප්‍රභේදය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු (රුපියල් බිලියන)	මුළු වියදමෙන් ප්‍රතිශතය	2010-2015 වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේදයේ සාමාන්‍යය)	2016 වර්ෂයේ සිට වර්ධනය (ලංකා රුපියල් බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්වලට අදාළව (ලංකා රුපියල් බිලියන)	සමාන්‍ය වර්ධනයට සහ යහපත් පරිපාලනයට අදාළව (ලංකා රුපියල් බිලියන)
වැටුප් හා වේතන	615	23.25%	13.05%	25	අදාළ නොවේ.	25

මූලාශ්‍රය:- 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2015

⁵ 2010 – 2015 දක්වා විදේශ පොළී ගෙවීමේ තරා හා අනුමත ඇස්තමේන්තු අතර වෙන 32% කි.

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: වැටුප් හා වේතන සඳහා වියදම 4.2% කින් වර්ධනය වේ යැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

ක්‍රියාමාර්ග: අයවැය කථාවට අනුව, වැටුප් හා වේතනවල සහ කාර්ය මණ්ඩලවල සේවක සංඛ්‍යාවේ වැඩි වීමක් ගැන සඳහන් කරනු නොලැබේ.එකී සංදර්භය තුළ ඇස්තමේන්තු ගත 4.2% වර්ධනය (ලංකා රුපියල් බිලියන 25) සමාන්‍ය වර්ධනයට අදාළ එකක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

විශ්ලේෂණය

2010-2015 කාල පරිච්ඡේදය තුළ වැටුප් හා වේතන සඳහා වූ වියදමෙහි සමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධනය 13.1% කි. පූර්ව වාර්තා සැලකීමේදී, 2010-2015 කාල පරිච්ඡේදය තුළ අනුමත ඇස්තමේන්තු සහ තර්ජන අගය අතර සාමාන්‍ය වාර්ෂික අපගමනය 1.75% වී ඇත.

කෙසේ වුවද නව ආයතන ගණනාවක් අයවැය තුළ යෝජනා කරනු ලැබ ඇත.මෙම ආයතන සඳහා, විශේෂයෙන්ම කාර්ය මණ්ඩලවල අවශ්‍යතාවය අනුව වෘත්තීමය හා තරඟකාරී වැටුප් ගෙවීමට සිදුවිය හැකි හෙයින්, එකී ආයතන සඳහා මූල්‍ය සම්පාදනය කරනු ලබන්නේ කෙසේද යන්න පැහැදිලි නැත.

මෙම අයවැය තත්වයෙහි ඇගයීමක් සිදු කිරීම සඳහා 2017 වර්ෂය තුළදී රජයේ කාර්යය මණ්ඩලවල සේවක සංඛ්‍යාව කොපමණ ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වීමට අපේක්ෂිතද යන්න සහ පසුගිය අයවැය පොරොන්දු අනුව 2017 වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉතිරිව ඇති වැටුප් දීමනා වැඩිවීම කිසිවක් ඇත්නම් ඒවායේ විශාලත්වය කොපමණද යන්න පිළිබඳව පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය වේ.

නිරීක්ෂණ

- අනුමත ඇස්තමේන්තු සහ තත්‍ය අගයන් අතර අපගමනයවීම් සම්බන්ධයෙන් පසුගිය වර්ෂවලදී (2010-2015) ඉදිරිපත් කරන ලද අයවැය සැහෙන දුරට නිරවද්‍ය වී ඇත.
- පවතින දත්ත මත පදනම්ව කාර්යය මණ්ඩලවල සේවක සංඛ්‍යාවෙහි අවශ්‍ය වැඩිවීම් නොමැති බව උපකල්පනය කළ හැකි නම්, 4% පමණක් වූ වර්ධනයක් පමණක් ප්‍රධානය කෙරේ නම්, එමෙන්ම අනෙකුත් සැලකිය යුතු සාධක නොමැත්තේ නම්, ඓතිහාසික සාමාන්‍යයට සාපේක්ෂව 2017 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු ගත වර්ධනය අඩු වුවද වියදමෙහි වැඩිවීම යතාර්ථවාදී බව සැලකිය හැකිය.
- කෙසේ වුවද විශේෂයෙන් ම පසුගිය අයවැය පොරොන්දුවලට අදාළව අවශේෂ වී ඇති වගකීම් සහ 2016 වර්ෂය මැද භාගයේදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැටුප් වැඩි කිරීම්වල ප්‍රතිඵල සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර තොරතුරු අවශ්‍ය වේ.

4.2 භාණ්ඩ හා සේවා

වියදම් ප්‍රභේදය	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු	මුළු වියදමෙන් ප්‍රතිශතය	2010-2015 වර්ධනය (කාල පරිච්ඡේදයේ සමාන්‍යය)	2016 වර්ෂයේ සිට වර්ධනය (රුපියල් බිලියන)	ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්වලට අදාළව	සමාන්‍ය වර්ධනයට සහ යහපත් පරිපාලනයට අදාළව (රුපියල් බිලියන)
භාණ්ඩ හා සේවා	184	6.9%	13.09%	31	18.4	12.6

මූලාශ්‍රය:- 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2015

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන : භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදම 20.3% කින් වර්ධනය වන බවට තක්සේරු කර ඇති අතර එහෙත් වර්ෂ 2010-2015 කාල සීමාව තුළ භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදමෙහි වාර්ෂික වර්ධනය 13.1% ක සාමාන්‍යයක් අත් පත් කර ගෙන ඇත. 2010-2015 වකවානුව තුළ අනුමත ඇස්තමේන්තු සහ ත්‍යාග අගයන් අතර පූර්ව විචලනය 1.7 කි⁶

ක්‍රියාමාර්ග : භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදමෙහි 59% (රුපියල් බිලියන 31 න් රුපියල් බිලියන 18.4) ක වැඩි වීම නව යෝජනාවන් තුළින් ලැබෙන බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. (වගුව 3 බලන්න) භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ වියදමෙහි නාමික වර්ධනය හේතුවෙන් රුපියල් බිලියන 12.6 ක වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. (2016 වියදම සම්බන්ධයෙන් 8.5% ක වර්ධනයක් සහ 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 9.8% ක අඩු වීමක්) ඒ අනුව, භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ තක්සේරුව සිදු කිරීමේදී අඩුවෙන් දැක්වීමක් සිදු කර ඇති බව පෙනී යයි. මෙම වියදම වෙන් කොට සැලකූ විට භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වන සමස්ත පුනරාවර්තන වියදම් හි රුපියල් බිලියන 31 ක වැඩි වීමෙන් රුපියල් බිලියන 12 ක වැඩි වීමක් සිදු වී ඇත්තේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වන පුනරාවර්තන වියදම් සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් වූ නව යෝජනා හේතුවෙනි.

විශ්ලේෂණය

2017 වර්ෂයේ 20.3% ක වර්ධනය 2016 වසරේ වූ අඩු පදනම මත ඇතිවේ.(2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව මෙය 17% ක අඩු වීමකි.) 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2017 වර්ෂය තුළ කිසිම සැලැ වෙනසක් සිදු වී නොමැත. 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු තුළින්, 2016 වර්ෂය භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ වියදම පහළ යෑම සඳහා හේතු වූයේ කුමක්ද යන්න පැහැදිලි නොවේ. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කොට ඇති ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අයවැය ඇස්තමේන්තු කෙටුම්පතට අනුව තක්සේරු කිරීමේදී, 2016 වර්ෂයේදී භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදම 8% කින් වර්ධනය වූ අතර 2017 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුව තුළ 3% කින් අඩුවේ.⁷

2017 වර්ෂය 2015 වර්ෂය සමග සංසන්දනය කිරීමේදී ,භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදමෙහි කිසිදු වර්ධනයක් නොපවතී.

නිරීක්ෂණ

- 2016 වර්ෂයේදී භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදමෙහි පහළයාම සඳහා වන හේතුව පිළිබඳව පැහැදිලි බවක් නොමැති වීම හේතුවෙන්, මෙම තක්සේරුව පිළිබඳව විශ්වාසය ගොඩ නැගීම සඳහා සහ වියදම් කාණ්ඩය අඩුවෙන් තක්සේරු කොට දක්වා නොමැති බවට සහතික කිරීම සඳහා වැඩිපුර තොරතුරු සැපයීම අවශ්‍ය වේ.
- නව දුරටත් නව යෝජනා තුළින් භාණ්ඩ හා සේවා මත වියදම ඉහළයාම සැලකිල්ලට ගැනීමේදී, වියදම පිළිබඳ අගය තදබල ලෙස අඩු කර දැක්වූවා විය හැකිය.පූර්ව සාමාන්‍යයන් සැලකීමේදී ,

⁶ භාණ්ඩ හා සේවා යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද නව වියදම් යෝජනා ඇමුණුමේ වගු අංක A4 යටතේ දක්වා ඇත.

⁷ සැපයුම් හා ප්‍රවාහන වියදම්, නඩත්තු වියදම් හා සේවා මත පුනරාවර්තන වියදම් එකතු කර ගණනය කරන ලදී.

(2015 වියදම් මට්ටමින් 15% ක වර්ධනයක්) වන රුපියල් බිලියන 212 ක සමස්තයක් ඇති කරමින් නව වියදම් යෝජනාවන්ට අමතරව (රුපියල් බිලියන 18.4), 2015 දී පැවති (රුපියල් බිලියන 184 මට්ටම පදනම වශයෙන් ගෙන) අඩු වශයෙන් 5% ක වර්ධනයක් ඇති වීම සඳහා හේතු විය යුතුය.

4.3 පොළී ගෙවීම

වියදම් වර්ගය	2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු රුපියල් බිලියන	සමස්ත වියදමේ ප්‍රතිශතය	2010-2015 වර්ධනය (කාල සීමාව තුළ සාමාන්‍යය)	2016 වර්ෂය සිට වර්ධනය	ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් හේතුවෙන් සිදුවූ වෙනස රුපියල් බිලියන	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ මනා පරිපාලනය හේතුවෙන් සිදුවූ වෙනස රුපියල් බිලියන
පොළී ගෙවීම්	680	25.7%	8.9%	77	-	-

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2015

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: 2016 වර්ෂයේදී අනුමත ණය සීමාව රු .බිලියන 1699 සිට රු .බිලියන 1579 දක්වා අඩු වීමක් අයවැය (කතාව) මගින් ඇස්තමේන්තු කරන අතර මින් 72% ක් දේශීය ණය ගැනීම් ද 28% ක විදේශීය ණය ගැනීම් ද විය හැකිය. 2017 වර්ෂයේ විදේශීය හා දේශීය පොළී නැවත ගෙවීමේ වගකීම සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේදී, මෙම ණය ගැනීම් සංකලනය තුළින් භෞතික වෙනසක් ඇති වීම අපේක්ෂා නොකෙරේ.

2010-2015 වකවානුව තුළ දේශීය පොළී ගෙවීමේ 6.6% ක සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලද අතර අනුමත තක්සේරුව සහ තත්‍ය අගය අතර විචලනය 1.7% ක් විය. මෙම වකවානුවේ දීම විදේශීය පොළී ගෙවීම් 23% ක් දක්වා වර්ධනය වූ අතර අනුමත සහ තත්‍ය ගෙවීම් සහ විචලනය 49% ක් තරම් ඉහළ විය.

ක්‍රියාමාර්ග: පොළී ගෙවීම හෝ ණය සේවාකරණය සම්බන්ධයෙන් අයවැය කතාව තුළ විශේෂිත යෝජනා නොතිබුණි.

විශ්ලේෂණය

2016 වර්ෂයේ සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතයට වඩා 2017 වර්ෂයේ පොළී අනුපාතය ඉහළ අගයක් ගැනීම අපේක්ෂිත අතර, එබැවින් 2016 වර්ෂයේ දීට වඩා 2017 වර්ෂයේ දී දේශීය පොළී ගෙවීම් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ව්‍යවහාර මුදල් සම්බන්ධයෙන් ගැලපීම් සිදු කිරීම තුළින් , ඇමරිකානු ඩොලර්

පොළී අනුපාතයන්ට ද එයම යොදා ගැනීමේ ඉඩකඩක් පවතී.ගෙවීමට නියමිත ණය පිළිබඳව උපලේඛණය සහ සේවා ආශ්‍රිත පොළී ගෙවීම්, මෙම විශ්ලේෂණ සඳහා ලබා ගැනීමට හැකි වී නැත.

නිරීක්ෂණ

- දේශීය පොළී ගෙවීම්, පසුගිය සාමාන්‍ය වර්ධන අනුපාතයෙහි දෙගුණයටත් වඩා වැඩි වන අතර (2010 - 2015), අදාළ වන ඉහළ පොළී අනුපාතයන් හේතු කොට ගෙන මෙම ඇස්තමේන්තුව පිළිගත හැකිය.
- විදේශීය ණය ගැනීම් සම්බන්ධයෙන්, ලැබීමට නියමිත මුදල් සහ පොළී ගෙවීම් පිළිබඳ උපකල්පන නැවත පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම අවශ්‍ය වේ. 2017 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුව වන 8.8% ක වර්ධනය තද බල අඩුවෙන් දැක්වීමක් විය හැකි අතර විශේෂයෙන්ම 23% ක පූර්ව සාමාන්‍ය වර්ධනයට සාපේක්ෂව එසේ සැලකිය හැකිය.සාමාන්‍ය 49% ක සැලකිය යුතු සීමාවකින් අතීතයේදී විදේශීය පොළී ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් වන අයවැය තුළ ඇතුලත් කොට ඇති වියදම් දිගින් දිගටම අඩු කොට දක්වා ඇත. මෙහිදී පසුගිය වසර වල අයවැය ප්‍රතිපාදන සැකසීමේදී මුදල් අමාත්‍යාංශයේ අකාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ සටහන් කරනු ලැබේ.

4.4 මාරු කිරීම්

වියදම් වර්ගය	2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු	පත් නොකළ ඇස්තමේන්තු රුපියල් බිලියන	සමස්ත වියදමේ ප්‍රතිශතය	2010-2015 වර්ධනය (කාල සීමාව තුළ සාමාන්‍යය)	2016 සිට වර්ධනය රුපියල් බිලියන	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ මනා පරිපාලනය හේතුවෙන් සිදුවූ වෙනස රුපියල් බිලියන
මාරු කිරීම්	467	17.65%	18.5%	43	19.6	23.4

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2015

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: සුභසාධන මාරු කිරීම් මත සිදු කරන වියදම් වලදී වෙන් වෙන් වශයෙන් පරීක්ෂා කොට බැලිය හැකි සංරචක කීපයක් පවතී.

2010-2015 වකවානුව තුළ වර්ෂයකට සිදු කරන අභ්‍යන්තර වියදම් මාරු කිරීම් 22% ක සාමාන්‍යයකින් වර්ධනය වී ඇත. 2017 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කරනු ලබන වර්ධනය 13.5% වන නමුත් 2016 වර්ෂයේ දී අභ්‍යන්තර මාරු කිරීම් අඩු වී ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කොට ඇති බැවින් මෙම වර්ධනය සිදු වී ඇත්තේ අඩු පදනමක් මතය.⁸

⁸ මාරු කිරීම් යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද වියදම් යෝජනා ඇමුණුම A5 හි දක්වා ඇත.

පසුගිය කාලය තුළ (2010-2015) විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා දරන ලද වියදම 10.7%ක වාර්ෂික වර්ධන වේගයකින් ඉහළ ගොස් තිබේ. 2017 වර්ෂය සඳහා මෙහි අපේක්ෂිත වර්ධනය 7.7% ක් වේ. මෙකී වර්ෂ තුළ සාමාන්‍යයෙන් ගත් කළ, විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා අනුමත ඇස්තමේන්තුව ඒ සඳහාදරන ලද තර්ක වියදමින් 1.5% ක් අඩු මට්ටමක පැවත තිබේ.

රාජ්‍ය සංස්ථා සහ ආයතන වෙත සිදුකරන පැවරුම් සඳහා දරා ඇති වියදම 2010-2015 කාල සීමාව තුළ 23% ක වාර්ෂික සාමාන්‍යයකින් වර්ධනය වී තිබේ. 2016 වූ 2.3% ක වර්ධනය නැමැති පහළ පදනමේ සිට 2017 සඳහා මෙහි අපේක්ෂිත වර්ධනය 5.9% ක් වේ.

2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු ප්‍රකාරව, සමාහාර ලෙස ගත් කළ, 2017 දී අභ්‍යන්තරව සිදුකරන පැවරුම් 2016 දී පැවැති රුපියල් බිලියන 424 සිට රුපියල් බිලියන 467 දක්වා වන 10% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර තිබේ.

ක්‍රියාමාර්ග: මාරු කිරීම් සලකා බලන කළ වියදම්වල 46% ක (රුපියල් බිලියන 20 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක්) වර්ධනයට හේතු වී ඇත්තේ නව යෝජනා ය. ඉතිරිය වන රුපියල් බිලියන 23 ක වර්ධනය පැවරුම් වියදම්වල නාමික වර්ධනය හේතුවෙන් සිදුව තිබේ. (5.5% වර්ධනයක්)

විශ්ලේෂණය

පසුගිය වර්ධන මට්ටම්වල සාමාන්‍ය සලකා බලන කළ, 2017 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති 13.5% ක අභ්‍යන්තර මාරු කිරීම් වර්ධන අගය අඩුවෙන් තක්සේරු කිරීමක් බවට පත්වීමට සෑහෙන ඉඩක් තිබේ. 2017 වර්ෂයේදී 7.7% වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති විශ්‍රාම වැටුප් වියදම ද එසේම වන අතර පූර්ව සාමාන්‍ය අගයන් (10.7%) තුළින් යෝජනා කෙරෙන්නේ ඊට වඩා ඉහළ වර්ධන මට්ටමක් සලකා බැලීම සුදුසු බවයි. සංස්ථා වෙත පැවරුම් සිදුකිරීම සම්බන්ධයෙන් වන 5.9% (පහළ පදනමක සිට) වර්ධනය ද, පූර්ව සාමාන්‍ය අගයන්ට වඩා (වාර්ෂිකව 23%) අඩු මට්ටම පවතියි.

නිරීක්ෂණ

- පසුගිය වර්ධන මට්ටම් සහ ප්‍රාග්ධන අය වැය වැඩිපුර සඳහන් කිරීමේ ප්‍රවණතාවය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී, ඇස්තමේන්තුගත මට්ටමට ප්‍රාග්ධන වියදම් සිදුනොවේ යැයි අවදානමක් පවතී. දැනට අපේක්ෂිත වර්ධනයෙන් අඩක් වන 20% වර්ධන අගය පිළිගනිමින් අත්‍යාවශ්‍ය/ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු සකස්කිරීම් සහ අපේක්ෂිත ඉතිරි 20% වර්ධනය සඳහා තවදුරටත් ප්‍රාග්ධන වියදම් (වර්ෂයේ ඉදිරි කාලය සඳහා අයවැය සීමාකිරීම් බලනොපාන තත්වයකදී) සඳහා සැපයීම පාර්ලිමේන්තුව සඳහා වඩාත් නුවණක්කාර වේ. මේ මගින් ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රමාණය සඳහා ස්ථාවර වගවීම බිලියන 100 කින් හෝ දළ ජාතික ආදායම 0.7 % කින් පමණ අඩුවන අතර ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩිවීමට අදාලව සකසා ඇති ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වන ස්ථාවරභාවය සහ ප්‍රමුඛත්වය ලබාදීම සඳහා අවස්ථාව සලසා දෙයි.
- කෙසේවුවද, 2017 වසරේ වැඩිවීම 2016 ට වඩා අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරන බවත් එය දළ ජාතික නිෂ්පාදනයේ කොටසක් ලෙස ප්‍රාග්ධන වියදම් පිළිබඳ ඓතිහාසික සම්මතයන් සමඟ අනුගතවන 5.2% ක ප්‍රාග්ධන වියදම්වල ඇස්තමේන්තුවක් බව සඳහන් කළ යුතුය. (2010-2015 සඳහා දළ ජාතික නිෂ්පාදනයේ කොටසක් ලෙස ප්‍රාග්ධන වියදම්වල සාමන්‍යය 5.5% කි)

5. ප්‍රාග්ධන වියදම්

වියදම් වර්ගය	2016.11.12 දින ඇස්තමේන්තු (රුපියල් බිලියන)	මුළු වියදම් ප්‍රතිශතය	2010-2015 වර්ධනය (කාලසීමාවේ සාමාන්‍ය)	2016 සිට වැඩිවී ඇති ප්‍රමාණය	ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම හේතුවෙන් සිදුවූ වෙනස (රුපියල් බිලියන)	සාමාන්‍ය වර්ධනය සහ වඩාත් යහපත් පරිපාලනය හේතුවෙන් ඇති වූ වෙනස (රුපියල් බිලියන)
ප්‍රාග්ධන වියදම	697	26.4%	13.7%	207	87	120

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා මහබැංකු වාර්ෂික වාර්තා

ඉදිරිපත් කරන ලද උපකල්පන හා ක්‍රියාමාර්ග

උපකල්පන: වත්කම් අත්කරගැනීම 71.6% කින් වර්ධනයවීමත් සමගින් 2016 වර්ෂයේ පැවති පහළ මට්ටමේ සිට (12.1% ක අඩුවීමක් එහි සිදුව තිබිණි) 42.2%කින් ප්‍රාග්ධන වියදම් වර්ධනය වනු ඇතැයි උපකල්පනය කර තිබේ.

ක්‍රියාමාර්ග: 2016 වර්ෂය සමගින් සසඳා බලන කළ 2017 වර්ෂයේ සිදුව ඇති මුළු වර්ධනය වන රුපියල් බිලියන 207 න් රුපියල් බිලියන 87 ක්ම නව ප්‍රාග්ධන වියදම් යෝජනා වේ (මුළු වර්ධනයෙන් 62.5%ක්).

විශ්ලේෂණය

2010-2015 කාලය තුළ මූර්ත වත්කම් අත්කරගැනීමේ සාමාන්‍ය වර්ධන අනුපාතය 14.6% ක් විය. අයවැයේදී මුදල් අමාත්‍යාංශයෙන් ලබාදුන් අගයන් තුළින් නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රාග්ධන වියදම් අධිකක්ෂේරු කර ඇති බව වාර්තාගත සාක්ෂිවලින් පෙනීයනු ලබන බව අවධානයට ගැනීම වැදගත් ය. පසුගිය කාලය (2010-2015) තුළ අනුමත ඇස්තමේන්තු සහ තර්ජන වියදම් අතර විචලනය සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයකට 7.6% ක් පමණ විය. අතීතයේදී, මූල්‍ය වක්‍රයේ අවසන් අදියරයන්හිදී මූලික වශයෙන් සිදු කරන ප්‍රාග්ධන වියදම් අඩුකිරීම හේතුවෙන් වියදම් අඩුකිරීම සම්බන්ධයෙන් තත්කාර්ය තීරණ ගැනීමට මග පෑදූ අතර ප්‍රමුඛතාවන් තීරණය කිරීමට පාර්ලිමේන්තුව සතු වූ හැකියාව අඩුකරනු ලැබීය.

නිරීක්ෂණ

- පසුගිය වර්ධන මට්ටම් හා ප්‍රාග්ධනය අයවැය වැඩිකර පෙන්වීම කිරීම සලකා බලන කල ඇස්තමේන්තු කළ මට්ටමින් ප්‍රාග්ධන වියදම් සිදු නොවීමේ අවදානමක් තිබේ. දැනට අපේක්ෂිත වර්ධන අනුපාතයෙන් අඩක් වන 20% ක වර්ධන අනුපාතයක් පවතිනු ඇතැයි උපකල්පනය කරමින් අත්‍යාවශ්‍ය/ ප්‍රමුඛතාවය ලබාදිය යුතු ප්‍රාග්ධන වියදම් කවරේදැයි දැක්වීමට සහ අපේක්ෂිත ඉතිරි 20%ක වර්ධනයට අදාළව (වර්ෂය ගෙවී යත්දී අයවැය සංරෝධන මතු නොවුවහොත්) ද ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා විධිවිධාන සැලසීමට පාර්ලිමේන්තුව විසින් කටයුතු කිරීම ඊට වඩා විවක්ෂණශීලී එළඹුමක් වනු ඇත.

මූලික වශයෙන් සිදු කරන ප්‍රාග්ධන වියදම් සම්බන්ධයෙන් භාරගන්නට වන දැඩි බැඳීම බිලියන 100 කින් පමණ අඩුකරන්නට මෙය හේතුවනු ඇති අතර, ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩිකිරීම තුළින් සාක්ෂාත් කරගැනීමට අපේක්ෂා කළ පරිදි නිසි ලෙස ප්‍රමුඛතා අනුපිළිවෙල තීරණය කිරීමටත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරකම් ස්ථාවර කිරීමටත් ඉඩ සැලසෙනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, 2017 වර්ෂයේ වර්ධන වේගය 2016 වර්ෂයේ වර්ධන වේගයට වඩා අඩු වෙන බව සැලකිල්ලට ගත්තද දළ දේශීය නිශ්පාදිතයේ කොටසක්, මූලික ප්‍රාග්ධන වියදම සඳහා ඇස්තමේන්තුව 5% වඩා වැඩි විය. එනම්, මෙය පූර්ව සිද්ධාන්තවලට අනුකූලව පවතී. (2010-2015 තුළ දළ දේශීය නිශ්පාදිතයේ කොටසෙහි සාමාන්‍ය ප්‍රාග්ධන වියදම් අගය 5.5%)

ඇමුණුම

A1 වගුව: 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු වශයෙන් රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරකසභාව වෙත ලැබුණු ආදායම් ඇස්තමේන්තු

රුපියල් බිලියන	2015	2016	2017
බදු ආදායම	1356 93%	1432 91%	1821 91%
ආදායම් බදු	263 18%	236 15%	335 17%
ආයතනික	156 11%	110 7%	158 8%
උපයන විට ගෙවන බදු	26 2%	32 2%	51 3%
පොළී මත අයකෙරෙන බදු	63 4%	68 4%	84 4%
පෞද්ගලික	11 1%	15 1%	22 1%
ආර්ථික සේවා බදු	6 0%	11 1%	20 1%
භාණ්ඩ හා සේවා මත පනවන බදු	804 55%	854 54%	1086 54%
එකතු කළ අගය මත පනවන බදු	220 15%	315 20%	380 19%
නිශ්පාදන බදු	498 34%	444 28%	575 29%
මත්පැන්	105 7%	130 8%	180 9%
සීගරට්	80 5%	85 5%	105 5%
මෝටර් වාහන	263 18%	180 11%	230 11%
පෙට්‍රෝලියම්	45 3%	45 3%	55 3%
වෙනත්	4 0%	4 0%	5 0%
ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු	45 3%	54 3%	66 3%
විදුලි සංදේශ	33 2%	35 2%	43 2%
මෝටර් වාහන බදු සහ වෙනත්	8 1%	6 0%	22 1%
විදේශ වෙළඳාම මත පනවන බදු	289 20%	342 22%	400 20%
ආනයන	132 9%	135 9%	165 8%
සෙස්	46 3%	55 3%	60 3%

විශේෂ භාණ්ඩ බදු	52 4%	60 4%	65 3%
වරාය හා ගුවන්තොටුපළ බදු	59 4%	92 6%	110 5%
බදු නොවන ආදායම්	99 7%	144 9%	189 9%
දේපළ ආදායම්	37 3%	57 4%	89 4%
දඩ, ගාස්තු සහ අයකිරීම්	45 3%	65 4%	73 4%
වෙනත්	17 1%	22 1%	27 1%
මුළු ආදායම	1455 100%	1576 100%	2010 100%

මූලාශ්‍රය: 2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු

A2 වගුව: රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාවේ නිරීක්ෂණ මත පදනම් වූ ආදායම් ඇස්තමේන්තු සඳහා යෝජිත සංශෝධන

	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු පදනම් වූ		නිරීක්ෂණ මත පදනම් වූ			
	2017		2017 සඳහා යෝජිත සංශෝධන		සංශෝධිත 2017	
	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %
බදු ආදායම	1821	13.5	-126	-0.9	1695	12.6
ආදායම් බදු	335	2.5	-38	-0.3	297	2.2
සංයුක්ත	158	1.2	-26	-0.2	132	1.0
උ.ගෙ.බ.	51	0.4	-12	-0.1	39	0.3
ර.ගැ.බ.	84	0.6		0.0	84	0.6
භාණ්ඩ සහ සේවා සම්බන්ධ බදු	1086	8.0	-48	-0.4	1038	7.6
අ.එ.බ.	380	2.8	10	0.1	390	2.9
නිශ්පාදන බදු	575	4.3	-58	-0.4	517	3.8
මත්පැන්	180	1.3	-22	-0.2	158	1.2
සීගඳව	105	0.8	0	0.0	105	0.8
මෝටර් රථ	230	1.7	-36	-0.3	194	1.4

බනිජ තෙල්	55	0.4	0	0.0	55	0.4
වෙනත්	5	0.0	0	0.0	5	0.0
විදේශ වෙළඳාම මත පනවන බදු	400	3.0	-40	-0.3	360	2.7
ආනයන සහ සෙස් බදු	225	1.7	-25	-0.2	200	1.5
ව.සහ ගු.තො.බදු	175	1.3	-15	-0.1	160	1.2

A3 වගුව: රජයේ මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාවේ නිරීක්ෂණ මත පදනම් වූ ආදායම් ඇස්තමේන්තු සඳහා යෝජිත සංශෝධන

	2016.11.12 වැනි දින ඇස්තමේන්තු පදනම් වූ		නිරීක්ෂණ මත පදනම් වූ			
	2017		2017 සඳහා යෝජිත සංශෝධන		සංශෝධිත 2017	
	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %	රුපියල් බිලියන	ද.ජා.ආ. %
මුළු වියදම්	2645	19.6	-64.0	-0.5	2579.0	19.1
පුනරාවර්තන වියදම්	1946	14.4	36.0	0.3	1982	14.7
වැටුප් හා පඩිනඩි	615	4.6	0	0.0	615	4.6
භාණ්ඩ හා සේවා	184	1.4	28	0.2	212	1.6
පොලී ගෙවීම්	680	5.0	ගණනය කළ යුතුව ඇත	0.0	680	5.0
මාරුකිරීම්	467	3.5	8	0.1	475	3.5
ප්‍රාග්ධන වියදම්	697	5.2	-100.0	-0.7	597	4.4

A4 වගුව: භාණ්ඩ හා සේවා වියදම් යටතේ නව වියදම් යෝජනා සඳහා වෙන්කිරීම්

යෝජනාව	අමාත්‍යාංශය	මුදල (මිලියන)
ඉහළ කිරි නිෂ්පාදනයක් සහිත කිරි ගවයින් ගොවීන් වෙත ලබාදීම	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය	400
සුළු පරිමාණ කුකුළු ගොවිපළ නිෂ්පාදන වෙළඳුන්ට ශීතකරණ ලබාදීම	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	75
මිනිපෙ වම් ඉවුර, කිතුල් වැව, රූගම් වැව, මුන්දෙනි ආරු සහ තරපුරම් වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා සහායවීම	වාරිමාර්ග සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය	600
පොළොන්නරුව, මන්නාරම, වවුනියාව, මොණරාගල, අම්පාර, හම්බන්තොට, අනුරාධපුර සහ මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්කවල භූගත ජලය පරීක්ෂා කිරීමේ නියමු ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම	වාරිමාර්ග සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය	200
සියලුම පාසල්වලට විදුලිය, ජලය සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් වැනි මූලික පහසුකම් සපයාදීම	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	2,000
උසස් පෙළ ගුරුවරුන් සහ සිසුන් සඳහා නොමිලේ ටැබ් පරිගණක ලබාදීම	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	5,000
පාසලකට උපරිම වශයෙන් පරිගණක 50 ක් දක්වා කුලී පදනමින් ලබාගැනීමට ප්‍රතිපාදන	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	5,000

සහජ දක්ෂතා සහිත ළමයින් 1000 ක් දෙනා ධෛර්මත් කිරීම පිණිස “සුභාග” ශිෂ්‍යත්ව යෝජනා ක්‍රමය.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	30
අග්‍රහාර රක්ෂණ ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය, දේපළ ණය සහ ආපදා ණය පහසුකම් අර්ධ රාජ්‍ය පාසල් දක්වා පුළුල් කිරීම.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	25
විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් විෂය බාහිර ක්‍රියාකාරකම්වල නිරතවීම දිරිමත් කිරීම	උසස් අධ්‍යාපන සහ මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය	100
රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලවලට ප්‍රවේශවීමේ අවස්ථාව නොලැබෙන සිසුන්ට ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම	උසස් අධ්‍යාපන සහ මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය	300
රාජ්‍ය නොවන, විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම විසින් අනුමත කරන ලද ආයතනවල අධ්‍යාපනවේදී පාඨමාලා හැදෑරීම සඳහා ශිෂ්‍යයින් 5,000 ක් දෙනාට ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම	උසස් අධ්‍යාපන සහ මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය	100
රජයේ වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල පුහුණු පාඨමාලා හැදෑරීම සඳහා ශිෂ්‍යයින්ට ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම	නිපුණතා සංවර්ධන සහ වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය	300
පෞද්ගලික අංශය විසින් ඇඟළුම්, සෞඛ්‍ය රැකවරණ, ආගන්තුක සත්කාර සහ ඉදිකිරීම් ආදී ක්ෂේත්‍රයන්හි පුහුණුව ලබා දෙනු ලබන තරුණයින් 10,000 ක් දෙනාට ශිෂ්‍යාධාරයක් ලබා දීම	නිපුණතා සංවර්ධන සහ වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය	300
හඳුනා නොගත් නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය වළක්වා ගැනීම	සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය	750
හෙද පුහුණු විද්‍යාල වැඩි දියුණු කිරීම	සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය	200
සෞඛ්‍ය බලධාරීන් දිවයිනෙහි ඇති සියලුම ප්‍රාථමික පාසල්වෙත ගොස් පරීක්ෂා කිරීම	සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය	50
අපනයන සහ සෘජු විදේශ ආයෝජන වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ගෝලීය අලෙවිකරණ වැඩසටහන	ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	1,000
කොළඹ පොළ ප්‍රදර්ශනය	අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය / ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන මණ්ඩලය / ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය	50
අධිවේගී මාර්ග ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ඉදිකෙරෙන පෞද්ගලික නිදහස් වෙළඳ කලාප සඳහා ඉඩම්, විදුලිය සහ ජල පහසුකම් සපයා දීම	සංවර්ධන උපාය මාර්ග සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ අමාත්‍යාංශය	1,000
වෙළඳ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන්	කර්මාන්ත හා වාණිජ අමාත්‍යාංශය	50
ජාත්‍යන්තර වෙසක් දිනය සැමරීම	බුද්ධ ශාසන අමාත්‍යාංශය	250
ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය මගින් ආගමික ස්ථාන සංවර්ධනය කිරීම	ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය	50
ආගමික ස්ථාන පුනරුත්ථාපනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම	සංචාරක සහ ක්‍රීස්තියානි කටයුතු අමාත්‍යාංශය	25
පිරිවෙන්වල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ පිරිවෙන් ගුරුවරුන්ගේ ධාරිතාව සංවර්ධනය	බුද්ධ ශාසන අමාත්‍යාංශය	50

ලුමුත්ගේ සහ තරුණ තරුණියන්ගේ දක්ෂතා හඳුනාගැනීමේ වැඩසටහන	ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	50
ජාතික මට්ටමේ මලල ක්‍රීඩකයන්ට ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර තරඟවලට සහභාගිවීම සඳහා සහායවීම	ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	100
ක්‍රීඩා පුහුණුකරුවන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය	ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	50
ජාතික සහජීවනය, සංවාදය සහ ජාතික භාෂා ප්‍රවර්ධනය	ජාතික සහජීවනය, සංවාද හා රාජ්‍ය භාෂා අමාත්‍යාංශය	300
එකතුව		18,405

A5 වගුව : වියදම් මාරු කිරීම් යෝජනා

යෝජනාව	අමාත්‍යාංශය	රුපියල් මිලියන
ගොවියන්, ගොවි සංවිධාන සහ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැකසුම් ආයතන වෙත 50%ක සහන පොලී ණයක් ලබාදීම	කෘෂි කර්ම අමාත්‍යාංශය / මුදල් අමාත්‍යාංශය	400
කෘෂිකර්මය යාන්ත්‍රීකරණය කිරීම සහ සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක්	කෘෂි කර්ම අමාත්‍යාංශය / මුදල් අමාත්‍යාංශය	50
වගාවන් සඳහා ආයෝජනය කිරීමට පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජකයන් දිරිමත් කිරීම පිණිස 50%ක සහන පොලියක් ලබාදීම	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	350
කුඩා පරිමාණ කුකුළු නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරිකයන් වෙත ශිතකරණ ලබාදීම	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	75
මසුන් බෝ කරන ස්ථාන ස්ථාපනය කිරීම සඳහා නව විස්තීරණ ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමයක්	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	100
මල්පැල තවත් 2000ක් පිහිටුවීම පිණිස 50%ක සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලබාදීම	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය / මුදල් අමාත්‍යාංශය	50
විසිතුරු මත්ස්‍ය කර්මාන්තය සඳහා 50% ක සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලබාදීම	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය / මුදල් අමාත්‍යාංශය	25
දක්ෂ දරුවන් 1000කට සහය පිණිස “සුභග ශිෂ්‍යත්ව” යෝජනා ක්‍රමය	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	30
වෙනස් අවශ්‍යතා ඇති ලුමුත් සඳහා විශේෂ අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීම සහ දීමනාව වැඩිකිරීම	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	175
අර්ධ රාජ්‍ය පාසල් සඳහා අග්‍රහාර රක්ෂණ ප්‍රතිලාභය, දේපල ණය, ආපදා ණය පහසුකම් ලබාදීම	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	25
සිසුන් සඳහා රු. 200,000 ක සෞඛ්‍ය රක්ෂණය	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	2,700
ලෝකයෙහි උසස්ම විශ්ව විද්‍යාලයන්ට ඇතුළත්වීම පිණිස උසස් දක්ෂතා දක්වන උපාධි අපේක්ෂිතයන්ට ශිෂ්‍යත්ව යෝජනා ක්‍රමයක්	උසස් අධ්‍යාපන සහ මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශය	500
තෝරාගත් තරුණ තරුණියන්ට පොලී රහිත ණය ලබාදීම පිණිස එක් එක් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයට රු. මිලියනය බැගින් ලබාදීම සඳහා මන්ත්‍රීවරුන්ට මුදල් ලබාදීම	ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	7,000
සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රම	සංචාරක හා ක්‍රීඩා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	500

පවත්නා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය ව්‍යාප්ති කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම	අභ්‍යන්තර කටයුතු, වයඹ සංවර්ධන හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	50
කුලී රථ හා විදුලි කාර් රථ ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස 50%ක සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලබාදීම	ප්‍රවාහන සහ සිවිල් ගුවන්සේවා අමාත්‍යාංශය	200
පාසල් වෑන් රථ නවීකරණය පිණිස 75%ක සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් සැපයීම	ප්‍රවාහන සහ සිවිල් ගුවන්සේවා අමාත්‍යාංශය	150
නිවාස 100,000 සඳහා රු. 200,000 ක් 50% සහන පොලී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලබාදීම	මුදල් අමාත්‍යාංශය	1,000
වෙනස් හැකියාවන් ඇති හමුදා සොල්දාදුවන්ට විශ්‍රාම වැටුප් ලබාදීම	ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය	3,500
දායකත්ව විශ්‍රාම අරමුදල	රාජ්‍ය පරිපාලන හා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය	1,000
ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට දිරිමත් කිරීම පිණිස අවම වශයෙන් රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල උපාධිධරයන් 1000කට රු. මිලියන 1.5 බැගින් පොලී රහිත සහන ණය ලබාදීම	උසස් අධ්‍යාපන සහ මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශය	150
මාධ්‍යවිදිනට සිය උපකරණ නවීකරණය සඳහා ණය ලබා ගැනීමේදී පොලී සහන ලබාදීම	ජනමාධ්‍ය සහ පාර්ලිමේන්තු ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යාංශය	25
මාසික විදුලි බිල රු.2000 ඉක්මවන නිවාස සඳහා සූර්ය බලශක්තියට මාරුවීම පිණිස විදුලි බිලට පොලී සහනයක් ලබාදීම	විදුලි බල සහ පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යාංශය	1,500
එකතුව		19.555